

ZA STARY DO SŁUŻBY. GEN. SUSKI O WIEKOWYM OGRANICZENIU PRZYJĘCIA DO PSP

Od 2016 r. Rzecznik Praw Obywatelskich występował do Komendanta Głównego PSP w sprawie cenzusu wiekowego przy przyjmowaniu do służby kandydackiej w PSP - informuje biuro. RPO pytał "jakie kryteria mogą uzasadniać przyjmowanie do służby kandydackiej w PSP osób, które nie przekroczyły określonego wieku", szczególnie w obliczu składanych jeszcze parę lat temu obietnic, że wymóg ten zostanie zniesiony. Szefostwo PSP zdecydowało się jednak, w toku późniejszych prac, na jego utrzymanie i nie zmierza się z tych decyzji wycofywać. Jak podkreślał w odpowiedzi szef PSP, służba kandydacka skierowana jest przede wszystkim do "osób młodych", a "doświadczenie życiowe" utrudnia możliwość sprostania wymaganiom stawianym strażakom w takiej służbie.

Jak czytamy na oficjalnej stronie Rzecznika Praw Obywatelskich Adama Bodnara, zgodnie z ustawą z 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania zakazane jest nierówne traktowanie osób fizycznych ze względu m.in. na wiek w zakresie: podejmowania kształcenia zawodowego, w tym doksztalcania, doskonalenia, przekwalifikowania zawodowego oraz praktyk zawodowych. Wyjątek stanowi sytuacja, "kiedy takie kryterium jest obiektywnie uzasadnione słusznym celem, a środki mu służące są odpowiednie i konieczne". Dlatego też RPO skierował do Komendanta Głównego PSP pytania jakie kryteria mogą uzasadniać przyjmowanie do służby kandydackiej w PSP osób, które nie przekroczyły określonego wieku, czyli 25 lat.

Rzecznik sugeruje również, że przepis rozporządzenia MSWiA z 11 sierpnia 1997 r. w sprawie zasad, warunków i trybu przyjmowania do służby może naruszać art. 92 ust. 1 Konstytucji. Jak podkreślał w piśmie, "należy się zastanowić, czy kryterium wieku może mieścić się w pojęciu szczegółowych zasad, warunków i trybu przyjmowania do służby kandydackiej, a jeżeli, to czy nie powinna tego regulować ustawa".

Jeszcze w 2016 roku komendant zapewniał, że kryterium wieku nie jest warunkiem przyjęcia do służby w PSP. Formacja przygotowała również projekt nowelizujący rozporządzenie, który nie uwzględnia kryterium wieku przy rekrutacji do służby kandydackiej. Jednak w sierpniu 2017 roku okazało się, że resortowe rozporządzenie zmieniające rozporządzenie z 1997 r., mówi, że do służby kandydackiej przyjmuje się osobę spełniającą wymagania, która nie przekroczyła 25. roku życia. Pytanie w tej sprawie zostało więc ponownie skierowane do szefa formacji, w czerwcu 2019 roku.

Czytaj też: ["Zachęta finansowa" skusi strażaków do pozostania dłużej w służbie?](#)

Jak potwierdził Komendant PSP w odpowiedzi na początku lipca br., nieprzekroczenie 25 lat pozostało jednym z warunków przyjęcia do służby kandydackiej w PSP, zarówno w szkołach kształcących w zawodzie technik pożarnictwa (czyli trzy szkoły aspiranckie w Krakowie, Częstochowie i Poznaniu), jak

i dla Szkoły Głównej Służby Pożarniczej, kształcącej w zawodzie inżynier pożarnictwa. Podczas prac nad zmianą zapisów z 1997 roku uznano bowiem, że odstąpienie od wymogu wieku "wpłynęłoby niekorzystanie na całą formację".

Należy podkreślić, że służba kandydacka stanowi szczególny rodzaj służby w Państwowej Straży Pożarnej. W ramach tej służby uczniowie i studenci nie tylko zdobywają wiedzę i umiejętności określone programem nauczania i programem studiów, efektem czego w późniejszym czasie jest uzyskanie przez nich odpowiedniego wykształcenia, ale w toku tej służby w trybie ciągłym realizowany jest również proces wychowawczy młodego człowieka, w ramach którego kształtowane są właściwe wartości i postawy moralne jakimi powinien charakteryzować się funkcjonariusz Państwowej Straży Pożarnej tj. honor, poświęcenie, odwaga, godność, odpowiedzialność, profesjonalizm, dyscyplina służbowa i działanie zespołowe. Realizacja tego procesu możliwa jest przede wszystkim dzięki temu, że służba kandydacka odbywa się w systemie skoszarowanym, a uczniowie i studenci, z wyłączeniem ich czasu wolnego (urlipy, przepustki), są pod stałym nadzorem przełożonych.

fragment odpowiedzi Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej, gen. brygadiera Leszka Suskiego

Czytaj też: [Emerytura po 25 latach, płatne nadgodziny i związkowy pluralizm. Senat za zmianami w służbach mundurowych](#)

Co więcej, szef PSP zaznacza, że w toku kształcenia realizowane są dodatkowe zadania, jak staże, praktyki zawodowe czy służby, a także szkolenia i ćwiczenia ponadprogramowe, które stanowią duże obciążenie i wymagają stałej dyspozycyjności. Na przeszkodzenie w realizacji wspomnianych przez komendanta zadań ma stać m.in. "doświadczenie życiowe". "Jak pokazuje doświadczenie, nie każdy jest w stanie sprostać wymaganiom stawianym strażakom w służbie kandydackiej, i **jest to tym trudniejsze im więcej tzw. doświadczenia życiowego, w tym również zobowiązań wynikających z założenia rodziny, dana osoba posiada**" - tłumaczy w piśmie komendant. Co więcej, kandydaci w naborze do szkół PSP "często nie są świadomi z jakimi wyrzeczeniami i trudnościami pełnienie tej służby jest związane". Właśnie dlatego, jak podkreśla gen. Suski, **służba kandydacka ma być ukierunkowana przede wszystkim na osoby młode**, które w ciągu ostatnich lat ukończyli szkołę średnią i uzyskali świadectwo dojrzałości - bowiem osoby w tym wieku "posiadają dużą umiejętność szybkiego przyswajania wiedzy, charakteryzują się również wysokim poziomem sprawności fizycznej i przede wszystkim są dyspozycyjne".

Zniesienie cenzusu wiekowego przy przyjęciu do służby kandydackiej i umożliwienie pełnienia tej służby przez osoby w każdym wieku, a co za tym idzie funkcjonowanie mocno zróżnicowanych wiekowo kompanii

kandydackich w szkołach PSP, niewątpliwie w negatywny sposób wpłynęłoby na efektywność procesu wychowawczego, o którym mowa powyżej.

fragment odpowiedzi Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej, gen. brygadiera Leszka Suskiego

Gen. bryg. Leszek Suski wskazuje również, że "dodatkowe zagrożenie" mógłby potencjalnie stanowić "proceder" polegający na tym, że "funkcjonariusze w służbie stałej, w celu skrócenia swojej ścieżki kariery zawodowej, zwalnialiby się ze służby stałej, aby po pozytywnym przejściu procesu rekrutacji, zostać przyjętym do służby kandydackiej, co niewątpliwie zaburzyłoby obecnie funkcjonujący system podnoszenia kwalifikacji zawodowych w PSP".

Czytaj też: [OSP szwankuje. DGP: "strażacy ochotnicy mogą nawet szkodzić"](#)

Szef formacji uspokaja jednak, że kwalifikacje technika pożarnictwa jak i inżyniera pożarnictwa można uzyskać w inny trybie, poza służbą kandydacką, w którym nie obowiązuje kryterium wiekowe. Możliwości te są jednak mocno ograniczone. Gen. Suskiemu chodzi mianowicie o możliwość skierowania przez uprawnionego przełożonego (odpowiedni komendant) na zaoczne studia inżynierskie w SGSP. Jednak taki funkcjonariusz musi posiadać już tytuł technika pożarnictwa i przejść rekrutację na studia. Uprawniony przełożony, zgodnie z limitem przyjęć, może również skierować funkcjonariusza w służbie do jednej ze szkół aspirantów PSP. Kształcenie to również realizowane jest w trybie zaocznym.

Generał dodaje, że wymagania związane z ograniczeniem wieku przy przyjęciu do służby obowiązują również w innych państwach Unii Europejskiej. Suski powołuje się na rozwiązanie niemieckie, gdzie górną granicę wieku przy rekrutacji do technicznej służby pożarnej ustalono na 30 lat i jest to, zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości, zgodnie z dyrektywami UE.

Formacja postanowiła jednak sprawdzić, czy obowiązujące przepisy są zgodne z Konstytucją, o czym również wspominał RPO. Dlatego też, jeszcze w 2018 roku powołany został zespół do opracowania propozycji zmian przepisów dotyczących służby kandydackiej w Państwowej Straży Pożarnej. Zespół ten zaproponował nowe brzmienie artykułu ustawy o PSP dotyczącego naboru do służby kandydackiej, czyli przeniesienie do niej zapisów z rozporządzenia.

O przyjęcie do służby kandydackiej może ubiegać się, na podstawie dobrowolnego zgłoszenia, osoba, która uzyskała świadectwo dojrzałości i w roku kalendarzowym, w którym ubiega się o przyjęcie do służby kandydackiej, nie przekracza 26 roku życia, spełniająca wymagania, o których mowa w art. 28 ust. 1, niekarana karą dyscyplinarną wydalenia ze służby, po złożeniu zobowiązania do pełnienia służby po ukończeniu nauki albo studiów w ramach służby kandydackiej.

nowe, proponowane brzmienie art. 112 ust. 1

Komendant zaznacza jednak, że "nie można określić terminu wejścia w życie proponowanych zmian", gdyż "proces zmian ustawowych obarczony jest wieloma uwarunkowaniami i ograniczeniami w działaniu".

Czytaj też: [Pożar w PSP. "Jak tak dalej pójdzie, to Państwowa Straż Pożarna legnie w gruzach"](#)

Przypomnijmy, że drugim, poza realizacją służby kandydackiej, sposobem na zostanie zawodowym strażakiem jest tzw. "nabór z ulicy", czyli rekrutacja do jednej z jednostek organizacyjnych PSP i odbycie 3-letniej służby przygotowawczej. Taki nabór do służby w PSP rozpoczyna się z chwilą publikacji ogłoszenia o planowanym postępowaniu kwalifikacyjnym.